

ברחובותיהן מניע לשע מאות אלף בכל יום (צו), אולם גם בערים הגדולות האלה אפשר לעשות עירובי חצרות, כדי לצרף בהן כמה דירות, בתים או חצרות, ונדלעיל סעיף יט, והוא שאין רשות-הרבים גמורה עוברת בנינים. כג. אין, לגבי דינים אלה, כל הכדל בין שבת ליום הכיפורים (צו), ולענין המצאה מרשות לרשות כיום טוב, ראה להלן פרק יט.

כר. אין מחלוקת עירובי-חצרות ושינופי-מבואות לא בשבת ולא ביום טוב (צט). בקרע חוטי העירוב — אסור לטלטל (ק). ומותר לומר לנכרי לתקן את חוטי העירוב (קא). ומה טוב אם יעשה את החיקון רק באסורי דרבנה, דהיינו שהנכרי יקשר את החוטים בעניניה בלבד (קב), ואם אי אפשר על ידי עניניה — אף מותר לו לקשר אותם בקשר כפול, או על ידי שמלפף את החוטים זה בזה (קג), וכן מותר לו לנכרי לעת הצורך לחפור באדמה כדי לקבוע את למנוע מכשול מרבים (קד), ואין המבדל בזה אם נקרע חוטי העירוב בשבת עצמה, או אפילו אם נקרעו בערב שבת ולא תקנם עד אחרי כניסת השבת (קו). וראה להלן פרק ל סעיף כב.

באין נכרי, יתקן היהודי את חוטי העירוב על ידי קשירת ענינה (קז), אבל לא יקשר כל קשר, וגם לא ילפף את החוטים זה בזה (קח), וכן לא יעשה כל אסור תורה אחר לצורך חיקון העירוב.

אם אי אפשר לתקן את העירוב בשבת — מוטב שלא להכריז ברבים שאסור לטלטל, אבל יודיע על כך לצנועים, שמוכסות לו שישמטו בקולו (קט).

במ"ב ס"ק ח, תפא"י בפתיחתו למסכת שבת. (צא) עיין לעיל הערה כא. (צב) ס"ק חטו סעי ד וסי' תרי"א סעי ב בבה"ל ד"ה כל (ומשי"ב בשם שו"ת שאנ"א ט"ס רז"ל סי' ע"א) (צג) סי' שצ"ג א' וב. (ק) ולי"א כיון שהחזקה הותרה סי' שע"ד סעי' ב ובמ"ב ס"ק ט, וע"ש שו"ת האלה לך שלמה או"ח סי' קע"ב, וצ"ע. (קא) עיין סי' רע"ב במ"ב ס"ק כה. (קב) סי' שס"ד סעי' ג בבה"ל ד"ה מחיצה, ועיין ח"א סי' שו' סעי' ה, דאמר לנכרי לתקן, ואם יעשה ע"י מלאכה דאורייתא אין לנו עסק בזה. (קג) דג"כ את בית אסור ואורייתא, עיין סי' שו' במ"ב סו"ס"ק לה. (קד) עיין סי' רע' במ"ב ס"ק כה, ובמקום מצוה דרבים כדאי בעל העיסור לסמוך עליו בבה"ג, ויעיין להלן פ"ל סעי' כה. (קה) שם במ"ב. (קו) דאם משום למנוע מכשול מרבים, י"ל וה"ל, אם נקרע החוטים מע"ש, ועיין שו"ת פנים מאירות ח"א סי' ל, שגם הוא אינו מחלק בין אם נקרע מע"ש או בשבת גמלא (אלא שהוא לשיטתו שאנו מחזיקים, והנא דאפשר, רק אסור דרבנה), ועיין מנחת שבת סי' פ"ב ס"ק י, אחרי שהביא דעת המקילים, הוא מביא גם דעת האחרונים שנתנו דין זה בצ"ע. (קז) דאין בן אסור קשירה, כן משמע לזהלח תיקון צוה"פ בשי"ת מה"י אשכנזי סי' נ"ג, אבל דן הוא לנכרי קשור שעושה על דעת שוב לפתחו, או מיקר קשר של קיטא, אבל אין הוא דן מצד אסור עשיית מחיצה, וי"ל כדי למנוע מכשול מרבים הח"י, וד"ה אסור פנים מאירות ח"א סי' ל ושו"ת שו"ת ח"א סי' פ"ב. (קח) עיין סי' שו' במ"ב סו"ס"ק לה. (קט) ספר מחברות בעצה סי' טו, ע"ש שאם נקרע החוטים ברחוב זה כנגד זה, אולי יצטרך להכריז ברבים, ומהגה"ש אורח"י שלטי"א שמעתי, דמוטב לא ליפסם בכל אופן, כי רבים לא ישמעו בקולם, ומוטב שהיו שוגגים, וקל משוגגים כיון והיו כמתעסק בדרכיהן, כמבואר בשבת ע"א, ע"ש, מפנין שחלשים שהטלטול במקום המותר.

2

לכל תושבי המקום (וראה לעיל סעיפים יג-יז), ו"עירוב" זה אשר נקרא בפי חז"ל בשם שיתופי מבואות (פט).

כ. והשתתפים בשיתופי מבואות, הרי אין צורך שישתתפו עוד בעירובי חצרות (צ). ומכל מקום טוב לכתן בשעת הנחת העירוב לשניהם יחד, דהיינו שהלחם הזה, או המצות האלה, יהיו טובים גם לשינופי מבואות וגם לעירובי חצרות (צא).

כא. ראוי ונכון לכל קהל עם ישראל בכל מקומות מושבותיהם לתקן מבואותיהם בחיקוני צורת הפתח ושאר המקומים כיצא בזה, כדי שלא יכשלו רוב המון עם בהמצאה מרשות לרשות ביום שבת קודש (צב), ויש להיזהר בממרה הוראה בכל הנוגע לפרטי היקף העיר (צג), בין על ידי גדר ובין על ידי צורת-הפתח, וכן גם בנוגע לפרטי שיתופי המבואות.

כב. חיקון זה של צורת-הפתח, הבא להחיר את הטלטול בשבת, אינו מועיל אלא במקום שאיסור הטלטול הוא דרבנן (דהיינו בפרמליה, ונדלעיל סעיף ד), ואילו ברשות-הרבים גמורה, ונדלעיל סעיף ג, או ברחוב אשר רחבו י"ג אמה ושליש והוא מפולש משני צדדיו לרשות-הרבים (צד), אין כל היתר לתקן עירובין על ידי צורת-הפתח (צה). לפי זה אין כל דרך להגיע להיתר טלטול ברחובות הערים הגדולות (צו), דהיינו ערים שמספר העוברים והשבים * וזדעזע החסידים לשל בטעף ג, אף אם אין שם נאות אלף עובדים במקום, אם המקום מיועד להילך יורבים אין אפשרות לחגש להחיר טלטול.

(פ) עי' סי' שפ"ו, ע"ש במ"ב ס"ק ב, דשיתופי מבואות נשתקף כל החצרות יחד. — מי שאינו סופר על חיקון העירובין הכללי ורצונו לטלטל בחצר המשותפת שלו, או בחוד-המדרגות המשותפת שלו, יערב עירוב חצרות לעצמו, ונדלעיל סעי' ג, אבל לא יכריע, עי' סי' שס"ד במ"ב ס"ק כא, ומחלוקת ח"א במשכנותיו סי' יד וחז"ר"א סי' צו ס"ק לה, אם יכול לסמוך לצורך עירוב חצרות שלו על הלחם שיהיה לצורך העירוב הכללי של העיר, גם אם מנת במקום שבהלחם מפיסקה, ועיין סי' שס"ד סעי' ח ובמ"ב ס"ק ל"ט רפ"ב. (צ) עיין סי' שפ"ו וברש"א שם. (צא) שם במ"ב ס"ק יב. (צב) שו"ת ח"ס או"ח סי' צט, ועיין שו"ת הרא"ש כלל כא סי' ה. (צג) ועד שיש בה מקום ורוע יותר מבייט, עיין סי' שפ"ו סעי' ט, וההרעם מפסלים הירידה, וע"ש בבה"ל ד"ה אבל, בשם החכ"צ, דאם מקום הורעים נזקק בפ"ע, הרי אף כי בין הורעים אסור לטלטל, מותר לטלטל בכל העיר, וע"ש בשו"ת וחי"צ סי' נט, וכ"ה בשו"ת שו"ת מו"ק סי' פ"ב, וכל שענושה עירובת עירובת אין מצטרפות לבייט. ועיין באחרות חיים סי' שפ"ו ס"ק י, וראה מחלוקת האחרונים לענין ורעים שענוש לניח, ובשו"ת חלקת עקב ח"א סי' ר"א (ד) מקל בבה"ג, וע"ש באחרות חיים ע"ש המהר"א הלוי, דדא נמי טפי לאילנות, ואין מבטלין הירידה, סי' שפ"ו סעי' ט, וע"ש מעשרות חיים ס"ק ח, דמסופק לענין נטע עצי פרי ולא לשם גוי. (צד) ונדלעיל הערה יח. (צה) סי' שס"ד סעי' ח, וע"ש במ"ב ס"ק ז' ור"ח, ועיין שו"ת משכנות עקב או"ח סי' ק"ב קכ"א וקכ"ב, וע"ע חזו"ח סי' קו ס"ק ז' ונדלעיל הערה כא בשם, שו"ת דברי חיים סי' כה בהשטות סי' ג, ועיין לעיל הערה צב בשם שו"ת הרא"ש, ועיין גם שו"ת או"ח סי' רע"ב ס"ק טו, וע"י לוחות וואי שרי לר"ע, סי' שס"ד סעי' ב. (צ) עיין סי' שס"ד